

**Bodegraven, Noordstraat 45
Gem. Bodegraven-Reeuwijk (ZH.)**

Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek

Steekproefrapport 2012-11/05cZ

*Bodegraven, Noordstraat 45
Gem. Bodegraven-Reeuwijk (ZH.)
Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
dhr. W. van Egdome

Steekproefrapport 2012-11/05cZ
ISSN 1871-269X
auteur: drs. R. Exaltus, senior archeoloog
autorisatie: dr. J. Jelsma, senior archeoloog

De Steekproef werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.2

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, maart 2013

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn
&
Laan van Chartroise 174
3552 EZ Utrecht

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteekproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteekproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel	1
1.2 Locatie en administratieve gegevens	3
2. Bureauonderzoek	4
2.1 Bronnen	4
2.2 Resultaten bureauonderzoek	5
2.3 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	9
3. Veldonderzoek	10
3.1 Aanpak	10
3.2 Bodem, reliëf en archeologie	11
4. Conclusies en advies	13

Appendix I: Archeologische periodes

Appendix II: Bekende archeologische waarden

Appendix III: Boorbeschrijving

Samenvatting

In opdracht de heer W. van Egdom, is door De Steekproef bv een terrein onderzocht aan de Noordstraat 45 te Bodegraven. Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen sloop van de huidige woning en vervanging hiervan door een nieuwe woning.

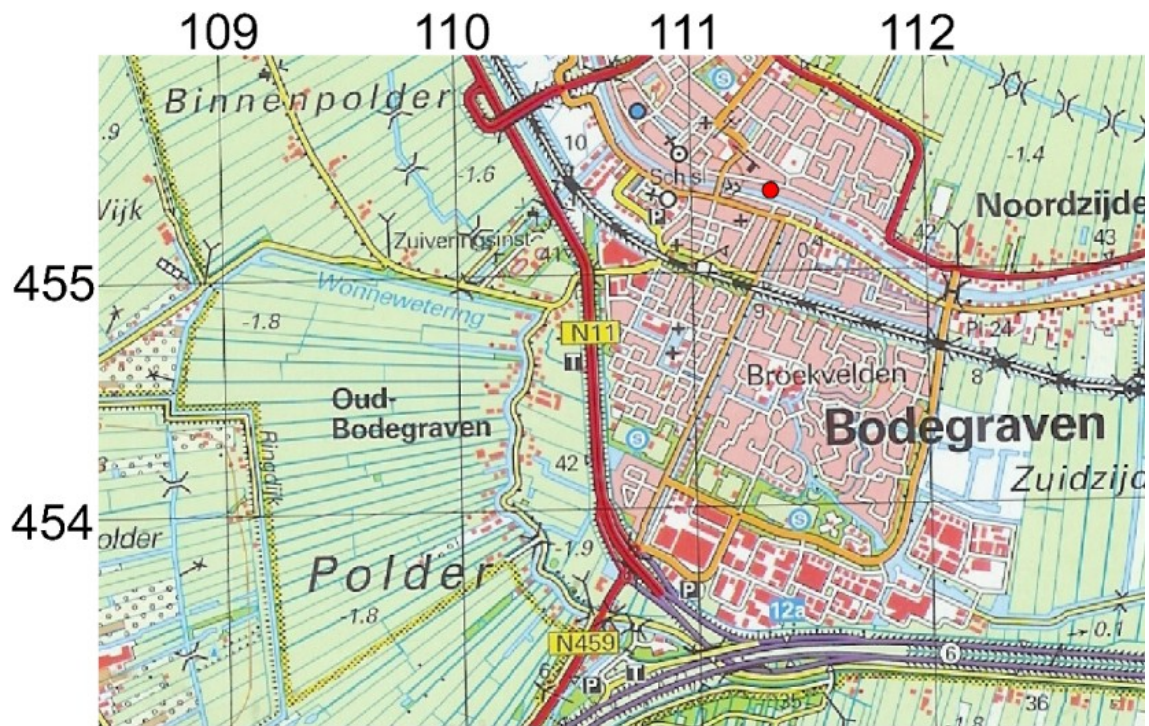
Het plangebied is nu nog bebouwd met een vroeg twintigste eeuwse woning. Hierlangs ligt een pad dat leidt naar een ten zuiden van het huis gelegen tuin. Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen.

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd. De verwachting voor resten uit de Romeinse tijd is in verband met de ligging aan de noordoever van de Oude Rijn hooguit middelhoog. Deze verwachting geldt ook voor resten uit het laat-neolithicum, de bronstijd en de ijzertijd. Om deze verwachting te toetsen zijn in het plangebied vijf boringen gezet tot een diepte van ongeveer drie meter beneden het maaiveld.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de natuurlijke afzettingen in het plangebied bestaan uit beddingzand van de Oude Rijn met daarboven een kleipakket dat overwegend zwak venig is. Dit kleipakket is waarschijnlijk afgezet tussen rietvegetatie. Ondanks de extreem hoge boordichtheid van ruim driehonderd boringen per hectare, zijn in deze verlandingsklei geen archeologische indicatoren aangetroffen.

De enige indicatoren die in het plangebied zijn gevonden, bestaan uit de sloopresten van negentiende eeuwse bebouwing die in de verstoorde toplaag zijn waargenomen. Deze verstoorde toplaag is gemiddeld anderhalve meter dik met een minimale dikte van één meter.

In verband met de sterke verstoring van de bodem in het plangebied alsmede het ontbreken van indicatoren die op behoudenswaardige archeologische resten wijzen, geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding tot het adviseren van beschermende en/of beperkende maatregelen of archeologisch vervolgonderzoek.

Figuur 1. Bodegraven, Noordstraat 45. Het plangebied ligt binnen de rode stip (Bron: ANWB, 2010. *Topografische Atlas Nederland 1:50.000*. ANWB bv, Den Haag.)

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht de heer W. van Egdom is door De Steekproef bv een terrein onderzocht aan de Noordstraat 45 te Bodegraven (Figuur 1). Het onderzoek was gericht op de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden.

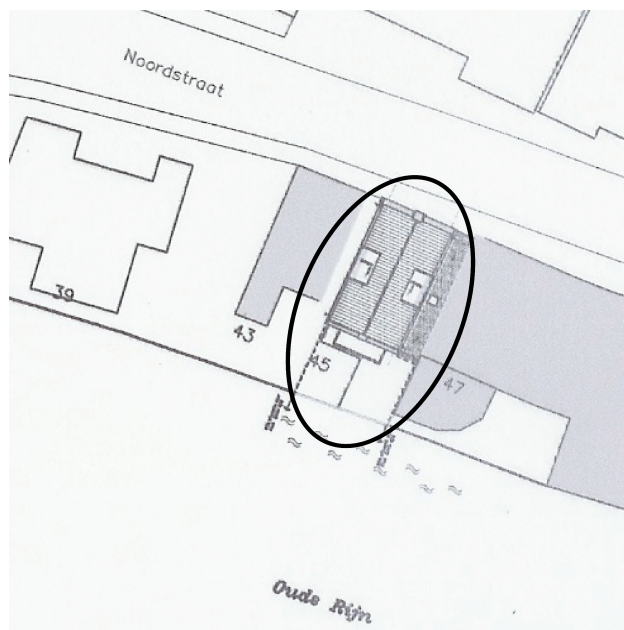
Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen sloop van de huidige woning en vervanging hiervan door een nieuwe woning (Figuur 2).

Het plangebied is nu nog bebouwd met een vroeg twintigste eeuwse woning. Hierlangs ligt een pad dat leidt naar een ten zuiden van het huis gelegen tuin (Figuur 3).

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek door middel van boringen.

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch geografische, archeologische en historisch geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst.

Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de mate van gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid hierin van archeologische waarden. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw en de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals bewerkt en verbrand vuursteen, aardewerk, bouwmetaal, bot en houtskool.

Figuur 2. Bodegraven, Noordstraat 45. De in het plangebied voorgenomen nieuwbouw (bovenaanzicht van het te bouwen woonhuis). [Bron: Architectenburo De Graaf, Boskoop.]

Figuur 3. Bodegraven, Noordstraat 45. Het plangebied gezien vanaf de Noordstraat. Rechts op de foto is het pad te zien dan langs het huis naar de tuin voert.

1.2 Locatie en administratieve gegevens

Het plangebied ligt binnen het oostelijke deel van de historische kern van Bodegraven, pal ten noorden van de Oude Rijn. Het plangebied was ten tijde van het onderzoek bebouwd met een woonhuis met naastliggend pad en ten zuiden gelegen tuin (zie Figuur 3). De hoogte van het onderzoeksgebied ligt rond een halve meter boven NAP. De oppervlakte van het plangebied bedraagt ongeveer 130 vierkante meter. Hierop staat een huis van ongeveer tachtig vierkante meter, dat zal worden vervangen door een huis van gelijke afmetingen. Het in het plangebied aanwezige woonhuis is voor ongeveer een kwart onderkelderd; deze kelder blijft bestaan.

Tabel 1. Bodegraven, Noordstraat 45. Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied.

Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Bodegraven-Reeuwijk
Plaats	Bodegraven
Toponiem	Noordstraat 45
Coördinaten hoekpunten	111,345/455,343; 111,361/455,340; 111,347/455,324; 111,355/455,321
Bevoegd gezag	Gemeente Bodegraven-Reeuwijk
Opdrachtgever	Dhr. W. van Egdome
ARCHIS CIS-code	54654
ISSNnr.	1871 - 269X
Steekproef projectcode	2012-11/05Z
Geomorfologische context	Rivier-inversierug
NAP hoogte maaiveld	Rond 0,3 m +NAP
maximale diepte onderzoek	3,5 m min maaiveld
Uitvoering van het veldwerk	21-11-12
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) .

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de volgende bronnen (Tabel 2).

Tabel 2: Bodegraven, Noordstraat 45. Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten.

<p>ANWB, 2010. <i>Topografische Atlas Nederland 1:50.000</i>. ANWB bv, Den Haag.</p> <p>Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. <i>Paleographic development op the Rhine-Meuse delta, The Netherlands</i>. Koninklijke van Gorcum, Assen.</p> <p>Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].</p> <p>Gemeente Bodegraven-Reeuwijk. <i>Archeologische beleidskaart</i> (RAAP-rapport 2283).</p> <p>Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW)</p> <p>Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).</p> <p>De Mulder, E.F.J. & J.H.A. Bosch. 1982. Holocene Stratigraphy, Radiocarbon Datings and Paleogeography of Central and Northern North-Holland (The Netherlands). <i>Mededelingen Rijks Geologische Dienst</i> 36:3, 111-160.</p> <p>De Mulder, E.F.J., M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong. 2003. <i>De Ondergrond van Nederland</i>. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten.</p> <p>12 Provinciën 2006/2007. <i>Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.</p> <p>12 Provinciën. 2005. <i>Luchtfoto-Atlas Zuid-Holland 1:14 000</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.</p> <p>Stichting voor Bodemkartering. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50000. Toelichting bij Kaartblad 38 west</i> StiBoKa, Wageningen.</p> <p>Stichting voor Bodemkartering. <i>Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50000. Kaartblad 38 west</i>. StiBoKa, Wageningen.</p> <p>Uitgeverij Nieuwland, 2006. <i>Grote Historische Topografische Atlas ±1905. Zuid-Holland 1 : 25 000</i>. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg.</p> <p>Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. <i>Grote Historische Atlas van Nederland deel 1: West-Nederland 1839-1859, schaal 1:50000</i>. Wolters-Noordhoff, Groningen.</p> <p>www.watwaswaar.nl</p>

2.2 Resultaten bureauonderzoek

Geologie en bodem

Ongeveer 10.000 jaar geleden liep de laatste ijstijd ten einde en begon het Holoceen. Het smeltende landijs veroorzaakte een snelle zeespiegelstijging. Het Noordzee-bekken liep vol water. In combinatie met de vlakke helling van de kust, onafgebroken aanvoer van sediment en een afname van de snelheid waarmee de zeespiegel steeg, ontstonden vanaf circa 2750 v. Chr. langwerpige strandwallen die uiteindelijk een grotendeels gesloten kustlijn vormden.

Onder invloed van de zeespiegelstijging steeg achter de strandwallen ook de grondwaterspiegel. De hierdoor veroorzaakte vernatting maakte de ontwikkeling van veen mogelijk. Dit veen vormt de Basisveen-laag van de Formatie van Nieuwkoop. Plaatselijk kan het Basisveen zijn doorbroken door geulinsnijdingen die in een latere fase zijn gevormd. Vanaf ongeveer 7500 jaar geleden is over het Basisveen een ongeveer twee meter dik pakket (zandige) klei afgezet. Ongeveer 6000 jaar geleden nam de snelheid van de zeespiegelstijging af. Hierdoor kon de kust zich verder uitbouwen en raakte deze steeds verder gesloten. De hier achter gelegen lagune verzoette onder invloed van het rivierwater. Daardoor kon opnieuw veenvorming optreden. In eerste instantie ontstond eutroof (voedselrijk) riet- en broekveen. Naarmate het veenpakket dikker werd en de veenvormende planten niet meer bij het grondwater konden, ontstond oligotroof (voedselarme) veenmosveen (De Mulder et al. 2003; Berendsen & Stouthamer 2001). Het veen dat op deze manier is ontstaan, vormt het Hollandveen-laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop en bedekt grote delen van West- en Midden-Nederland. Dit veengebied wordt doorsneden door diverse rivieren waaronder de Oude Rijn. Het plangebied ligt hier pal ten noorden van. De Lek ontstond rond het begin van de jaartelling (Berendsen & Stouthamer 2001). De (natuurlijke) sedimentatie duurde tot de afdamming van de Kromme Rijn in 1122 bij Wijk bij Duurstede. De afzettingen van de Oude Rijn bestaan uit gelamineerde zand- en kleilagen; de oeverwalafzettingen uit zavel en lichte klei. Verder weg van de geul is zwaardere klei afgezet. Hoewel het plangebied geomorfologisch niet is gekarteerd, valt uit de geomorfologische kaart op te maken dat het plangebied op een rivier-inversierug ligt. Dergelijke ruggen zijn ontstaan doordat de klastische sedimenten waaruit de stroomgordels bestaan, nauwelijks zijn ingeklonken terwijl de aangrenzende veengebieden door ontwatering vanaf de middeleeuwen sterk zijn ingeklonken. Naar ouderdom en plaats van voorkomen worden in de nabijheid van het onderzoeksgebied vier stroomgordels onderscheiden: Benschop, Gouderak, Waddinxveen en Zuidplas. De uitsnede uit de paleogeografische kaart van Berendsen en Stouthamer laat echter zien dat het plangebied alleen op de stroomgordel van de Oude Rijn ligt (nr. 133 op Figuur 4).

Hoewel het plangebied bodemkundig niet is gekarteerd, valt uit de bodemkaart op te maken dat het plangebied in een zone ligt waarin leek- of woudeerdgronden zijn gevormd in klei.

Figuur 4. Bodegraven, Noordstraat 45. Uitsnede uit de kaart van Berendsen en Stouthamer (2001). De ligging van het plangebied op de stroomgordel van de Oude Rijn. Het plangebied is aangegeven met een zwarte cirkel.

Archeologie

Volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk ligt het plangebied in een zone waarvoor in verband met de ligging op een overwal van de Oude Rijn en binnen de historische kern van Bodegraven een hoge archeologische verwachting geldt (zie Figuur 5).

Het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) laat zien dat de meeste van de bekende archeologische vindplaatsen in de omgeving van het plangebied binnen AMK-terrein 9376 liggen. Dit terrein ligt op ongeveer driehonderd meter ten

zuidwesten van het plangebied en betreft de vindplaats met voornamelijk resten uit de Romeinse tijd. Op basis van de gedane vondsten wordt vermoed dat hier een castellum lag dat deel uitmaakte van de langs de zuidoever van de Oude Rijn gelegen limes-grens.

Binnen een straal van ongeveer tweehonderd meter rond het plangebied liggen diverse lokaties waarop al eerder archeologisch onderzoek is verricht. Geen van deze onderzoeken heeft archeologische vondsten opgeleverd. Op iets grotere afstand van het plangebied liggen ten noorden van het AMK-terrein de waarnemingen 423908 en 414570. De waarneming 423908 betreft de resultaten van een in 2006 door BAAC verricht proefsleuvenonderzoek ten noorden van de Oude Rijn. Hierbij is in de klei een ongeveer twintig centimeter dikke laag venige klei aangetroffen met daarin aardewerkresten uit de dertiende eeuw. De waarneming 414570 betreft een booronderzoek van ArcheoMedia uit 2005 waarbij een restgeul van de Oude Rijn is gevonden met in de vulling daarvan, aardewerkresten uit de twaalfde/dertiende eeuw. Nog verder ten noorden van het AMK-terrein ligt de waarneming 24348 die de resten betreft van de twaalfde/dertiende eeuwse voorganger van de Sint Galluskerk. Ruim tweehonderd meter ten zuidwesten van het plangebied ligt de waarneming 432936. Hier heeft RAAP in 2012 een Romeins vondstniveau aangetroffen en grind dat mogelijk deel uitmaakt van de limesweg die langs de zuidoever van de Oude Rijn heeft gelopen.

Figuur 5. Bodegraven, Noordstraat 45. Uitsnede uit de archeologische beleidskaart van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Het plangebied ligt in de rode cirkel.

Historie

Hoewel al in de negende eeuw melding zou zijn gemaakt op een (zoekgeraakte) kaart van Bodegraven als *Bodelo* is pas zekerheid omtrent het bestaan van Bodegraven halverwege de elfde eeuw. Bodegraven vormde destijds een kleine nederzetting rond de huidige dorpskerk. Vanaf de late middeleeuwen werden de veengebieden ten noorden van Bodegraven ontgonnen vanaf de noordelijke overwal van de Oude Rijn. Het plangebied ligt van oudsher aan de noordostrand van de historische kern van Bodegraven. Op de in Figuur 6 afgebeelde kadasterkaart uit 1832 en topografische kaart uit 1887 staat in het plangebied al bebouwing aangegeven. Het moet hierbij gaan om een voorganger van de huidige bebouwing die uit het begin van de twintigste eeuw dateert.

Figuur 6. Bodegraven, Noordstraat 45. Uitsnede uit de kadasterkaart uit 1832 (onder) en de topografische kaart uit 1887 (boven).

2.3 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van het bureauonderzoek is het volgende archeologische verwachtingsmodel geformuleerd: In verband met de ligging op de noordelijke overwal van de Oude Rijn, aan de noordostrand van de historische kern van Bodegraven, geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd. De verwachting voor resten uit de Romeinse tijd is in verband met de ligging aan de noordoever van de Oude Rijn hooguit middelhoog. Deze verwachting geldt ook voor resten uit het laat-neolithicum, de bronstijd en de ijzertijd. Eventuele archeologische resten kunnen al vanaf het maaiveld aanwezig zijn.

In verband met de ligging op een lokatie waar voor de huidige woning al bebouwing stond, moet rekening worden gehouden met resten van bebouwing uit de periode middeleeuwen tot nieuwe tijd. Mogelijke grondsporen uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd kunnen bestaan uit ophogingspakketten, paalgaten van huizen of spiekers, afvalkuilen, waterputten en funderingsresten. Resten uit eerdere perioden zullen met name uit afgedekte vondstlagen bestaan met daarin houtskool, schelp, aardewerk en vuursteen. De verwachting voor dergelijke resten is middelhoog.

Door de sloop van de bebouwing die op de kadasterkaart uit omstreeks 1830 staat aangegeven en de bouw van de huidige woning in het plangebied in de eerste helft van de twintigste eeuw, zal tenminste plaatselijk, aanzienlijke bodemverstoring zijn opgetreden. Ter plaatse van het onderkelderde deel van de bestaande woning is de bovenste twee meter van de bodem uiteraard volledig verloren gegaan.

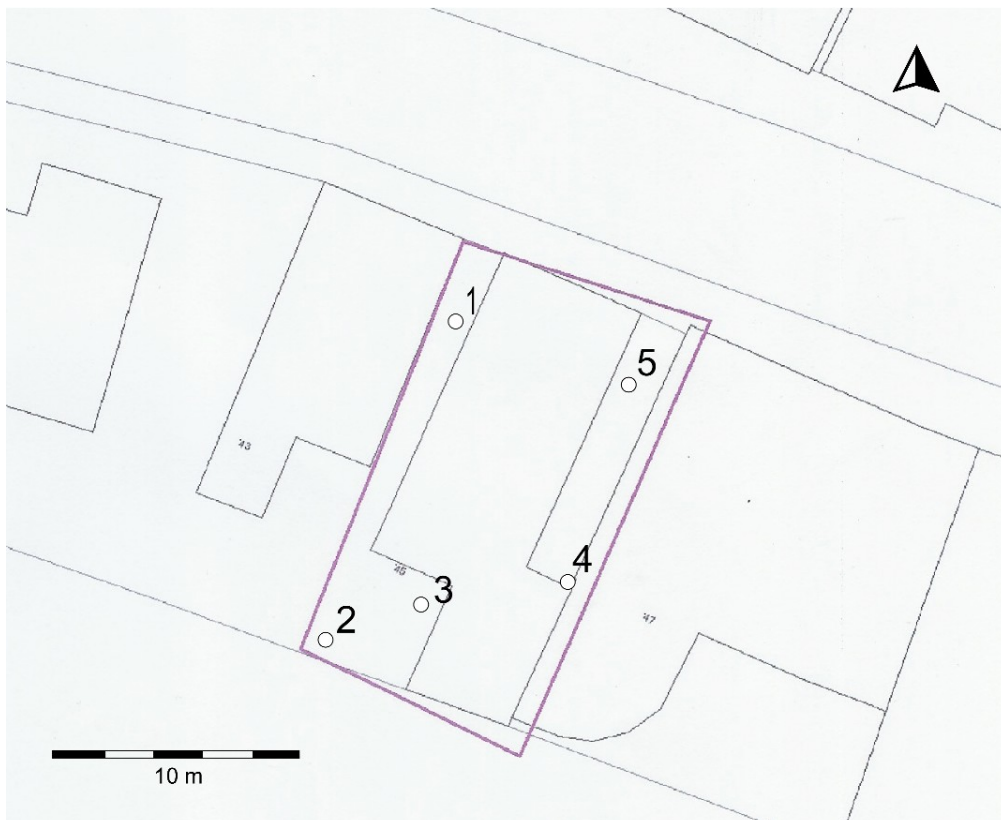
3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak

Rekening houdend met in het plangebied aanwezige bebouwing is getracht om vijf boorpunten zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied te verspreiden. Hierdoor is op het slechts hondervijftig vierkante meter grote plangebied een boordichtheid ontstaan van ruim driehonderd boringen per hectare. Deze boordichtheid volstaat volgens de normen van de provincie Zuid-Holland om inzicht te verkrijgen in de mate van bodemverstoring en de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische resten op afgedekte stroomgordelafzettingen. Tevens voldoet deze boordichtheid volgens de Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (SIKB, 2006), ruimschoots als brede zoekoptie om archeologische resten in klei op te sporen (zoekoptie E2).

Alle boringen zijn doorgezet tot ongeveer drie meter beneden het maaiveld. Van alle boorpunten is de NAP-hoogte bepaald.

De ligging van de boorpunten is afgebeeld op Figuur 7. De boringen zijn weergegeven in de boorprofielen in Figuur 9.

Figuur 7. Bodegraven, Noordstraat 45. Boorpuntenkaart. De genummerde punten geven de uitgevoerde boringen weer. (Bron: Klic)

3.2 Bodem, reliëf en archeologie

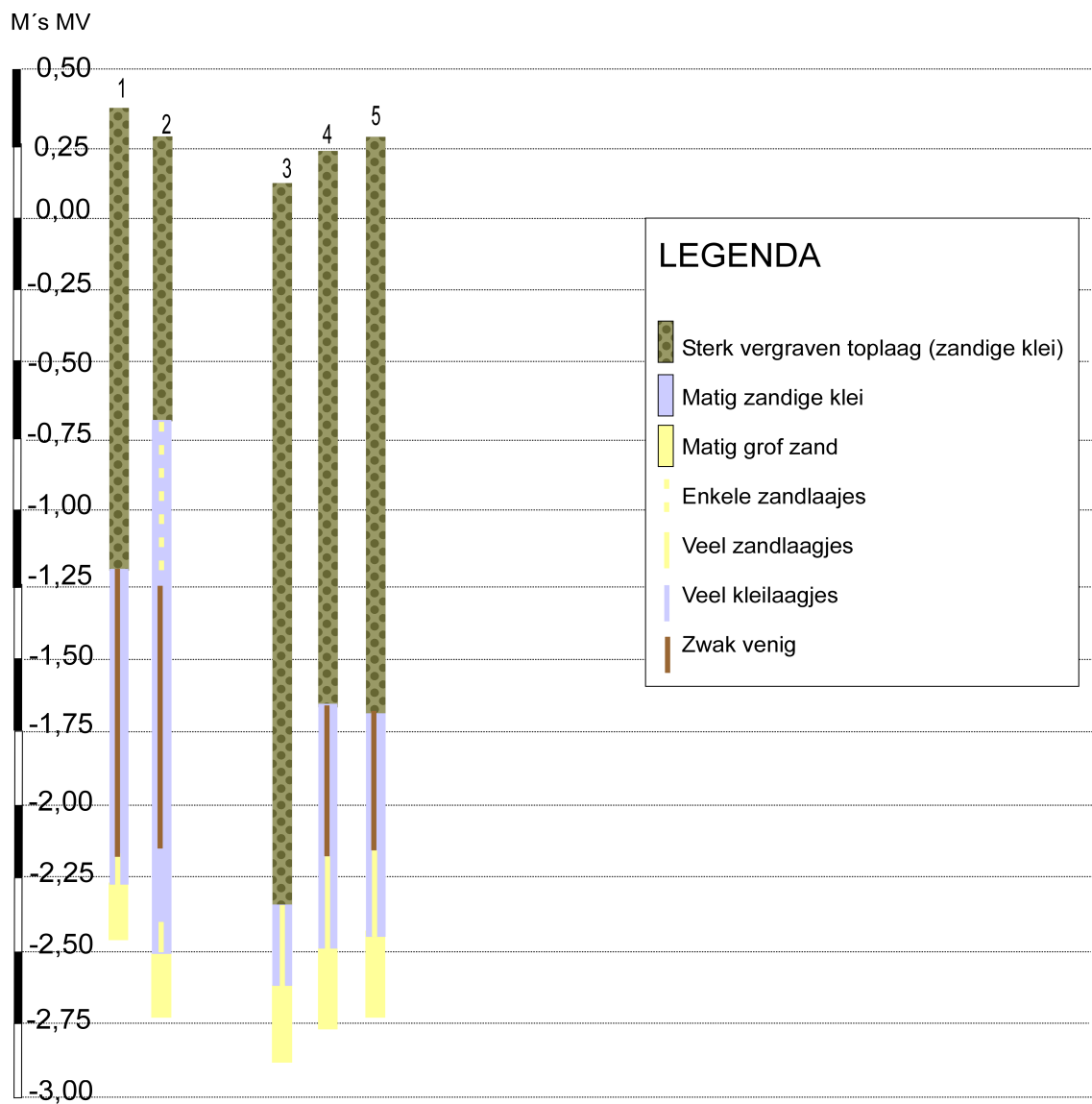
Bovenin de boringen bevond zich een rommelig pakket dat bestaat uit zandige klei met daarin negentiende eeuwse insluitels zoals antraciet, brokken hardgebakken oranje baksteenpuin en stukken vensterglas. De dikte van dit pakket varieert van ongeveer een meter in boring 2 tot bijna twee en een halve meter in boring 3. Onder deze sterk vergraven toplaag is in boring 2 een pakket matig zandige klei aangetroffen dat wordt onderbroken door enkele dunne kleilaagjes. Dit kleipakket ontbreekt in de overige boringen doordat hier de vergraven toplaag doorloopt tot onder het laagste niveau van dit pakket.

In boring 2 is onder het door enkele zandlaagjes onderbroken kleipakket een pakket zwak venige klei gevonden (Figuur 7). De venigheid van deze zwak zandige klei is overwegend het gevolg van doorworteling. Het lijkt hier om een kleipakket te gaan dat is afgezet tussen rietvegetatie. Eenzelfde kleipakket is in de boringen 1, 4 en 5 direct onder de vergraven toplaag waargenomen. In boring 3 ontbreekt de zwak venige klei doordat de vergraven toplaag in deze boring doorloopt tot onder het laagste niveau van dit pakket. Rond een diepte van ongeveer 2,3 meter beneden het maaiveld ontbreekt de venigheid en wordt de klei wederom onderbroken door zandlaagjes. In boring 2 ontbreken dergelijke zandlaagjes in de bovenste twintig centimeter van dit kleipakket. De dikte van het door zandlaagjes onderbroken zandpakket bedraagt maximaal enkele decimeters. Hieronder bevond zich matig grof beddingzand dat ten tijde van het veldonderzoek dermate waterverzadigd was dat het vanaf een diepte van ongeveer drie meter beneden het maaiveld uit de boor bleef stromen.

De negentiende eeuwse insluitels die in de vergraven toplaag zijn gevonden, vormen vrijwel zeker de sloopresten van de bebouwing die in het plangebied aanwezig was voorafgaande aan de bouw van de huidige woning. Behalve deze sloopresten zijn in geen van de boringen relevante archeologische indicatoren aangetroffen. Om deze reden heeft geen vindplaatsbeoordeling plaatsgevonden aan de hand van de waarderingstabel uit de KNA 3.2 (VS06).

Figuur 7. Bodegraven, Noordstraat 45. De overgang van door zandlaagjes onderbroken klei (links) naar zwak venige klei (rechts) zoals deze in boring 2 is aangetroffen.

Figuur 8. Bodegraven, Noordstraat 45. Weergave van de resultaten van het booronderzoek in de vorm van boorprofielen.

4. Conclusies en Advies

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied in verband met de ligging op de noordelijke oeverwal van de Oude Rijn, aan de noordostrand van de historische kern van Bodegraven, een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd. De verwachting voor resten uit de Romeinse tijd is in verband met de ligging aan de noordoever van de Oude Rijn hooguit middelhoog. Deze verwachting geldt ook voor resten uit het laat-neolithicum, de bronstijd en de ijzertijd.

Om deze verwachting te toetsen zijn in het plangebied vijf boringen gezet tot een diepte van ongeveer drie meter beneden het maaiveld.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat de natuurlijke afzettingen binnen het plangebied bestaan uit beddingzand van de Oude Rijn met daarboven een kleipakket dat overwegend zwak venig is. Dit kleipakket is waarschijnlijk afgezet tussen rietvegetatie. Ondanks de extreem hoge boordichtheid van ruim driehonderd boringen per hectare, zijn in deze verlandingsklei geen archeologische indicatoren aangetroffen. De enige indicatoren die in het plangebied zijn gevonden, bestaan uit de sloopresten van negentiende eeuwse bebouwing die zich in de verstoorde toplaag bevonden. Deze verstoorde toplaag is gemiddeld anderhalve meter dik met een minimale dikte van één meter.

In verband met de sterke verstoring van de bodem in het plangebied alsmede het ontbreken van indicatoren die op behoudenswaardige archeologische resten wijzen, geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding tot het adviseren van beschermende en/of beperkende maatregelen of archeologisch vervolgonderzoek.

Wij wijzen er verder op dat in alle gevallen geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de gemeente Bodegraven-Reeuwijk conform Monumentenwet 1988, laatste wijziging van 1 september 2007, paragraaf 7, artikel 53 en verder.

Appendix I

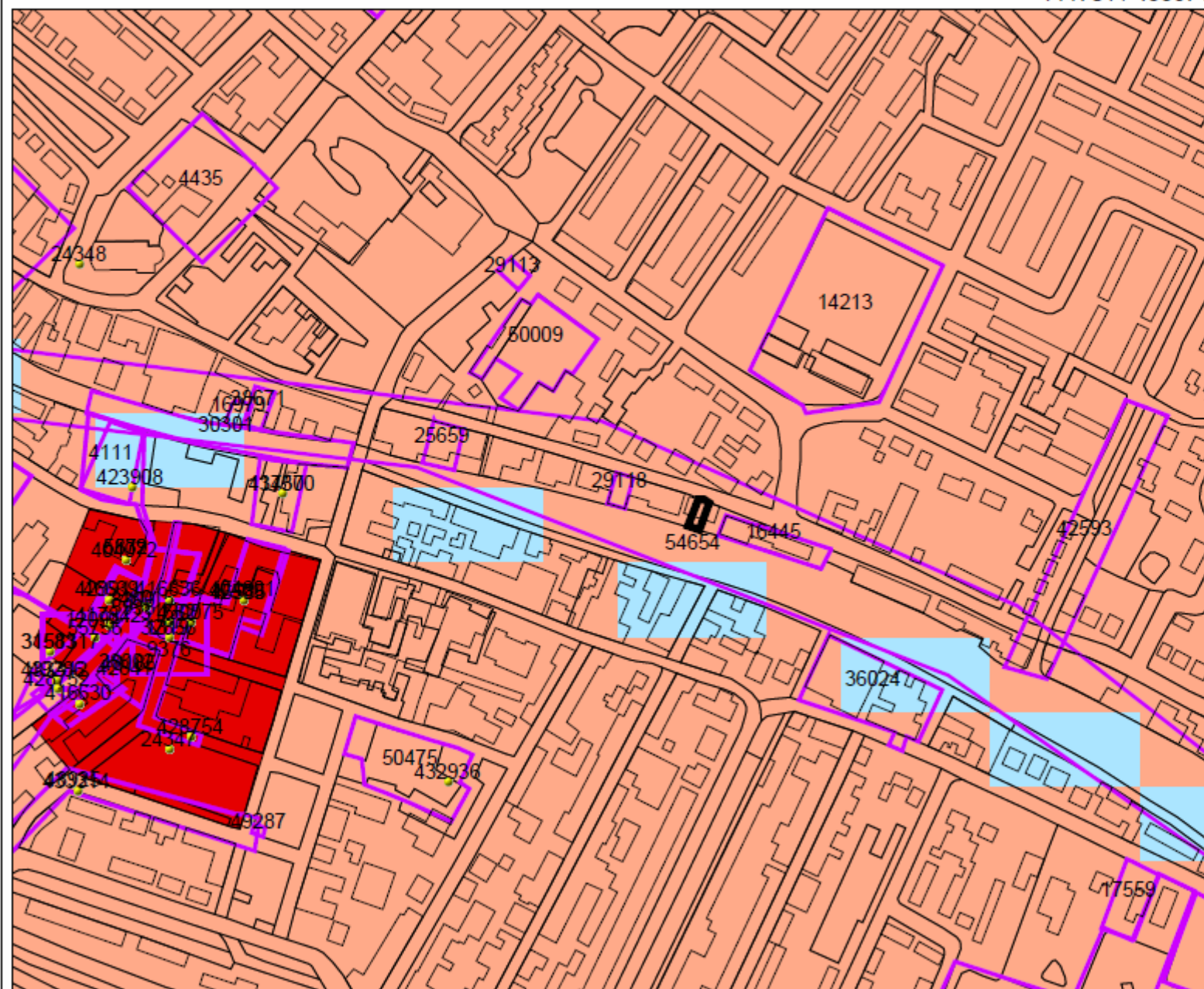
Bodegraven, Noordstraat 45 Archeologische periodes

<i>paleolithicum:</i>	<i>tot 8.800 vC</i>	<i>ijzertijd:</i>	<i>800 - 12 vC</i>
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	<i>Romeinse tijd:</i>	<i>12 vC - 450 nC</i>
		Romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
<i>mesolithicum:</i>	<i>8.800 - 4.900 vC</i>	Romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	Romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	Romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	Romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		Romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
<i>neolithicum:</i>	<i>5.300 - 2.000 vC</i>	Romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	Romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	Romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	<i>middeleeuwen:</i>	<i>450 - 1.500 nC</i>
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
<i>bronstijd:</i>	<i>2.000 - 800 vC</i>	middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	<i>nieuwe tijd:</i>	<i>1.500 - heden</i>
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden

Appendix II - Bodegraven, Noordstraat 45

Verwachte en bekende archeologische waarden

111701 / 455671

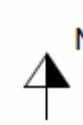

110895 / 455012

Legenda

- VONDSMELDINGEN
  - WAARNEMINGEN
  - HUIZEN
  - ONDERZOEKSMELDINGEN
  - TOP10 ((c)TDN)
  - PLANGEBIED
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde
  - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
  - lage trefkans
  - middelhoge trefkans
  - hoge trefkans
  - lage trefkans (water)
  - middelhoge trefkans (water)
  - hoge trefkans (water)
  - water
  - niet gekarteerd

0 100 m

N

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix III

Bodegraven, Noordstraat 45

Boorbeschrijving volgens ASB 3.2																		
Boor Nr	LDO	Lithologie						Kleur				Overige kenmerken						AIS
		GD	BK	BS	BZ	BV	BH	HK	TK	IK	VLK	CO	PLH	VS	SST	BHN	BI	
1	152	K			3			GR					MST				VRG	
	260	K				1		GR	BR				MSL	1				Fluv.
	270	K			3			GR		LI			MSL			ZL		Fluv.
	300	Z						GR										Fluv.
2	98	K			3			GR					MST				VRG	
	155	K			2			GR					MST			EZL		Fluv.
	240	K				1		GR	BR				MSL	1				Fluv.
	265	K			1			GR		LI			MSL					Fluv.
	275	K			3			GR		LI			MSL			ZL		Fluv.
	300	Z						GR										Fluv.
3	248	K			3			GR					MST				VRG	
	280	K			3			GR		LI			MSL			ZL		Fluv.
	300	Z						GR										Fluv.
4	188	K			3			GR					MST				VRG	
	243	K				1		GR	BR				MSL	1				Fluv.
	273	K			3			GR		LI			MSL			ZL		Fluv.
	300	Z						GR										Fluv.
5	195	K			3			GR					MST				VRG	
	242	K				1		GR	BR				MSL	1				Fluv.
	275	K			3			GR		LI			MSL			ZL		Fluv.
	300	Z						GR										Fluv.

Betekenis van de afkortingen:

LDO – Onderzijde boortraject

Lithologie:

GD – Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen en Z = zand

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BG = bijmengsel grind,

BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje,

PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2^e en 3^e letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

CO = Consistentie (C): ZSL=zeer slap, SLA=slap, MSL=matig slap, MST=matig stevig, STV=stevig

PLH = plantenresten (PL0 = geen, PL1 = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel)

VS = veensoorten

SST = Sedimentaire structuren; EZL = enkele zandlaagjes, ZL = veel zandlaagjes

BHN = Bodemhorizont; BHC = C-horizont

BI = Bodenkundige interpretaties; BOV = bouwvoor, VRG = vergraven, OPG = opgebracht

GI = Geologische interpretaties; Fluv. = fluviaal

AIS = Archeologische indicatoren